

mateix que el Cap del 1972 intenta assentar i el retrat d'Isabel la Catòlica confirmar.

La lluita per assegurar el particularisme definitori que li atorgués segell d'autenticitat, feu que l'artista intentés aplegar quasi tots els camps de l'experimentació.

Des de l'academicisme dels treballs de joventut, l'assaig continu portarà l'artista a l'expressionisme, l'estilització geomètrica i l'abstracció. Escultures, pintures, vitralls, són mostra de la molta energia desplegada, dels molts esforços dispersats, *circumstància que ha repercutit en el resultat final.*

Resseguint la trajectòria plàstica de l'artista, valorant tota l'obra pictòrica, les realitzacions fetes amb planxa de ferro —toros, gats, peixos i crucificats— inspirats en Gargallo i González, les experimentacions amb bronze o llautó directament inspirades en Bracusi o Moore, o les escultures de formigó,

respire la impressió que, tot i presentar una obra formalment innovadora, l'autora mai no s'ha pogut sostreure a cert *acomoditicisme*. Que la trajectòria artística de Xargay es mou entre el profund coneixement de la teoria i dels fonamentals artistes actuals, entre la capacitat immensa de treball, l'alta qualificació tècnica —el domini de l'oli, el dibuix, l'aquarel·la, l'esmalt, el bronze o el ferro és evident i notable— i el conformisme soterrat. Tot i que les diferents etapes reflecteixen l'existència d'una lluita i un esforç interior, *particularment crec que aquells factors no es veuen acompanyats del risc necessari per atrapar l'ànima vital que li atorguï el toc d'originalitat, a fi de comptes l'única responsable dels particularismes que estructuraven la màgia de l'art.*

PAU LANAO

MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

EMÍLIA XARGAY

30 anys d'art

«La punyalada», molt lluny de Vayreda

«**L**a punyalada» s'ha filmat a la Garrotxa i s'ha estrenat a Olot. Sembla que la cosa és ben lògica, atès el caràcter eminentment garrotxí que es desprèn de cada ratlla de l'obra de Marià Vayreda. Em penso que tothom és ben conscient que el llenguatge de la novel·la i el del cine són tan dispars que cercar una correlació que no sigui la merament referencial és perdre el temps. Però la majoria dels olotins, molt coneixedors de l'obra de Marià Vayreda, no pogueren evitar, inevitablement la comparació, i aquí és on hagué la discussió.

Perquè si bé com a pel·lícula, «La punyalada», la podem catalogar dintre d'un cine digne, que fins i tot ha merescut tres premis Nacionals de Cinematografia —fet per altra part simptomàtic de la misèria del nostre cine català— com a transcripció d'un clima, d'un temps i d'una gent que recull Vayreda en el seu llibre, la cinta és absolutament inservible. I això és el que, essencialment, han trobat a faltar els lectors del llibre. És clar que aquest estat de gràcia cinematogràfic, capaç de fer reviure en l'espectador un clima tal

Albert i Corali (Luís Fernández Alves i Sophie Renoir) en la versió fílmica de la novel·la de Marià Vayreda.

MEL

MEL

Rodatge de «La Punyalada» per terres de l'Alta Garrotxa, amb la presència de Fermí Reixach.

com se l'ha pogut imaginar el lector a través d'una obra escrita, s'ha aconseguit en comptades ocasions en la història del cine i generalment ha estat privilegi de pocs directors.

En l'obra de Marià, a més, hi ha una riquesa de llenguatge impossible de transcriure, i sobretot els perfils dels personatges, són els que més evidencien el divorci entre la novel·la i la pel·lícula. Per aquí, la gent no deixa de reconèixer l'espectacularitat d'algunes escenes, la bellesa dels paisatges copsats, l'esforç de l'equip cinematogràfic per conservar els escenaris reals on Marià Vayreda situa la seva obra, i potser reconeix l'inevitable que era que el resultat estigués més a prop d'un western que d'una obra costumista.

A més, cal tenir en compte que el mestratge de la magnífica filmografia americana està molt més present en la ment dels nostres directors que el del

cine europeu. I no diguem de la inexistent tradició cinematogràfica catalana. Aquesta és la gran manca que es posa en evidència en cada pel·lícula nostra i que en «La punyalada» es multiplica, donada la seva pretensió de retrat d'una societat rural, encara present en moltes facetes, en les nostres terres de la Garrotxa.

«La punyalada», ha merescut, entre altres dos, el premi al millor llargmetratge català. Aquest fet ens hauria de fer pensar. A Olot, la gent assistí massivament a l'estrena i s'ha fet difícil fer una valoració estrictament cinematogràfica de l'obra, ja que es buscava constantment la referència coneguda més que l'estricta qualitat fílmica. I en aquest aspecte l'obra no en sortí molt ben parada.

DOMÈNEC MOLI